

Er wordt harder dan ooit gevochten

Wills Langendijk (48) leert mensen 'beter' scheiden.

Opvallend: onderzoek wijst uit dat 5 tot 15 jaar na de scheiding bijna niemand spijt heeft van zijn besluit, maar meer dan de helft heeft wel spijt van de manier waarop het is gegaan

«Er zijn niet alleen steeds meer echtscheidingen, er wordt ook harder dan ooit gevochten. Vroeger speelden verdriet en spijt een grote rol, tegenwoordig voert vooral woede de boventoon. Dat zorgt ervoor dat procedures duurder, langer en venijniger worden.» Dat stelt de Nederlandse echtscheidingsadvocate Wills Langendijk (47). Met haar boek 'Beter Scheiden' wil ze broodnodige handvatten bieden aan het uitdijende leger mensen dat een partner vaarwel zegt. Ideale voorbereidingslektuur voor wie in juni van plan is te gaan 'shoppen' op de allereerste scheidingsbeurs van Vlaanderen.

Mevrouw, heeft u ooit een echtscheiding overwogen? 'Nee, maar wel moord.'

De treffende openingszin van het boek van Wills legt meteen de vinger op de wonde: scheiden is al langer schering en inslag, maar de jongste jaren gaat het er blijkbaar steeds bitsiger aan toe. Wills Langendijk, een pittige blondine uit Amsterdam, is zelf ook gescheiden en ruim 15 jaar actief als mediator (scheidingsbemiddelaar). Hoewel er geen statistieken bestaan over de heftigheid van echtscheidingen ziet ze in haar praktijk een opmerkelijke toename van 'actieve' kwaadheid onder de koppels. Langendijk: «Er wordt opmerkelijk vaker en harder gevochten dan vroeger, zeker als er kinderen zijn. Cliënten zijn boos op hun partner, op de ouders van de partner, op de nieuwe vriend(in) van hun ex, op het juridische systeem in het algemeen en op advocaten en rechters in het bijzonder. Ze zijn woedend over wat ze moeten opgeven in de scheiding en over wat ze er 'maar' uit slepen.»

Vanwaar komt dat toenemende pitbull-gedrag?

«De oorzaak ligt voor een groot deel bij de veranderde maatschappelijke opvattingen. Aan mannen wordt verteld dat ze geen goede vader zijn als ze niet voor hun kinderen vechten en vrouwen krijgen te horen dat ze worden uitgebuit door harteloze mannen als ze niet opkomen voor hun rechten. Er is ook een lelijke invloed voelbaar van de televisie: in films en feuilletons worden situaties gesimplificeerd en erg zwart-wit neergezet. Mensen denken daardoor in termen van goed en kwaad en zien ook voor hun eigen situatie geen middenweg. De gevolgen zijn er naar. Vandaag gaat er iedere 13 seconden iemand scheiden op de wereld. Daarvan zijn er meer mét kinderen dan zonder. Ruim de helft van deze scheidingen verloopt 'niet goed'. Dat wil zeggen dat er voortdurend conflicten zijn en dat vooral de kinderen daar de grote dupe van zijn. Bijzonder triest. In een recent, Amerikaans onderzoek werden mensen ondervraagd hoe ze na vijf, tien en vijftien jaar op hun scheiding terugkeken. Opvallend was dat bijna niemand spijt had van het besluit te gaan scheiden, maar meer dan de helft gaf wel aan spijt te hebben van de manier waarop het gegaan was. Dat moest maar eens gedaan zijn, vond ik.»

'Beter scheiden' is jouw antwoord op de nood aan redelijkheid en menselijkheid onder koppels die uiteen willen gaan.

«Ik heb dit boek geschreven omdat ik mensen die in mijn praktijk komen, geen goed materiaal mee kon geven. Er is literatuur zat over scheiden en kinderen, maar voor volwassenen bestaat omzeggens niets. Terwijl alle ellende toch bij hen begint. Ik wilde vooral tonen dat niemand het wiel opnieuw hoeft uit te vinden. Mensen voelen zich bij een scheiding vaak een mislukking, verkeren in paniek, richten ware slachtpartijen aan op basis van gevoelens die later overgaan. Ik probeer helder te maken dat haat en woede heel gewoon zijn, maar ook positief gehanteerd kunnen worden. Ik leer koppels de kunst van het verliezen. Loslaten is moeilijk, maar of een scheiding verwoestend wordt of niet, heb je voor een groot stuk zelf in de hand. Het kan een financiële en emotionele uitputtingsslag zijn, maar ik zeg: probeer het hoofd koel te houden. Red je scheiding, red je mislukking, in plaats van er een potje van te maken. Het moest vooral een geruststellend boek worden.»

Je bent zelf ooit gescheiden. Wat zijn de grootste fouten die je je cliënten ziet maken en die je zelf ook hebt gemaakt?

«Je niet realiseren dat alles voorbij gaat: kwaadheid, wraakgevoelens, vasthouden, hebberigheid. Het gaat allemaal voorbij, vór voordat je zelf zult gaan. Ontken je emoties niet, maar baseer er geen beslissingen op. Je gevoelens blijven niet, de beslissing wel. Als je dat in je hoofd kan houden, ben je erg goed bezig. Nog een populaire fout is naar de verkeerde mensen luisteren. Vrienden en familie adviseren je als een Grieks koor dat op de achtergrond meezingt, maar niet per se in jouw belang. Wat je nodig hebt, is een objectieve, onafhankelijke persoon die het totale beeld kan overzien.»

«De allerbelangrijkste misser is echter dat mensen vergeten te denken in mogelijkheden en kansen. Zoals velen die voor een grote verandering staan in hun leven, dacht ik zelf ook helemaal zwart-wit. Er waren maar een paar keuzes en het zou zeker die en die kant uit gaan. Punt. Met andere woorden, ik zocht niet goed genoeg naar alternatieven. In mijn praktijk nu benadruk ik de mogelijkheden die er wel zijn, maar nog niet werden ontdekt doordat men er bang voor is, of er gewoon niet aan gedacht heeft.»

Ik heb de indruk dat mannen tegenwoordig steeds beter uit scheidingen komen. Klopt dat?

«Ik vrees ervoor. Het zijn zelden de mannen die willen scheiden. In de roddelbladen lezen we hoe mannen hun vrouw verlaten om er met een jongere versie vandoor te gaan, maar de realiteit is dat in 70 procent van de gevallen de vrouw als eerste weggaat of aangeeft dat zij wil scheiden. Mannen als scheidingsoverwinnaars, het blijft misschien wel de grootste mythe. In mijn praktijk worden twee van de drie scheidingen door vrouwen ingezet. Bovendien doen vrouwen het over het algemeen beter na de scheiding. Ze hebben minder zelfmedelijden, blijven minder lang vasthouden aan hun ex en bouwen een beter sociaal netwerk op. Mannen storten zich misschien sneller in een nieuwe relatie, maar veelal is dat uit een soort van troostzoekij. Dat mannen minder gewond zouden zijn door een scheiding is zeggen dat mannen minder mens zijn dan vrouwen. Pijn is pijn. Mannen uiten hun emoties anders dan vrouwen, maar ze bloeden net zo hard als vrouwen door het verlies van liefde en affectie.»

In juni wordt in Vlaanderen de eerste scheidingsbeurs gehouden. In Nederland viel die primeur al in februari te bezoeken. Je was er naar verluidt erg enthousiast over.

«Fantastisch was het. Ik ben zo blij dat er eindelijk een beurs bestaat rond zo'n zwaar, emotioneel thema. Ik zag veel mensen in hun eentje informatie 'shoppen', maar evengoed gezinnen met kindervagens, jonge en ook oudere koppels. Dat bewijst dat scheiden nu gedemocratiseerd is. Er is ook een heuse bedrijfstak omheen gebouwd. Het is niet langer iets voor filmsterren en losers. Het is een 'fact of life' geworden, het stigma is eraf. Het aantal mensen dat er direct of indirect mee te maken krijgt, is 100%. Laatst hoorde ik dat een kind, van wie de ouders uit elkaar gingen, op school had gezegd: 'Nu hoor ik er tenminste ook bij'.»

Triest. Wordt er tegenwoordig niet te snel het mes ingezet?

«Misschien. Het serieuze lijkt alleszins wel een beetje van het huwelijk af. En daarmee misschien ook wel de inzet die nodig is om jarenlang getrouwd te blijven, ondanks tegenslagen. Vroeger was het huwelijk 'de poort naar de volwassenheid'. Als je niet trouwde, telde je niet mee. Nu is hedonisme de trend. Mensen willen optimaal genieten. Daar horen geen problemen bij. Daarnaast moet alles steeds vaker perfect zijn. Zo'n ingesteldheid eist zijn tol. Ik heb sterk de indruk dat eeuwige trouw tegenwoordig maar een jaar of zeven duurt. Jammer is dat zeker, maar het is een realiteit en ik zie het als mijn missie om zoveel mogelijk van die 'mislukkingen' te redden.»

Je gelooft rotsvast in scheidingsbemiddeling. Waarom?

«Omdat het uitstekend werkt. Als je relatie uit elkaar valt en je toekomst onzeker wordt, is het echt dom om te wachten op de tijd die alle wonden heelt. Dan heb je gewoon onmiddellijk professionele hulp nodig. Bijvoorbeeld om te begrijpen wat er gebeurt, wat normaal is of niet, wat

het zinnetje 'in het belang van de kinderen' werkelijk inhoudt, wat de ervaringen van anderen zijn. Acht op de tien koppels die bij me binnenstappen met een vraag tot bemiddeling, scheiden uiteindelijk op een prima manier. Daarmee zeg ik niet dat bemiddelaars ervoor zorgen dat scheiden een feest wordt - het is en blijft een drama - maar je leert koppels op een relatief korte periode aan hoe ze uit mekaar kunnen gaan met behoud van decorum. Daar zijn in de meeste gevallen zelfs maar vijf gesprekken voor nodig. Ik heb dat voor de aanschouwelijkheid in een wiskundige formule gegoten: $P(\text{artners}) + M(\text{ediator}) + 5 = B(\text{eter}) S(\text{cheiden})$.

Wanneer alle betrokkenen menen dat een langer traject nodig is, wordt dat geregeld. Desondanks is het de moeite waard om na vijf gesprekken de vraag te stellen of je echt verder was gekomen met vijftig of vijfhonderd gesprekken. Het 'beterscheidenmodel' geeft minder stress, jaagt niemand op kosten, gaat aanzienlijk sneller, levert creatieve oplossingen en ook goede afspraken.»

Je zit al 15 jaar met je neus op scheidende koppels, je praktijk barst van het liedesleed. Toch breng je in je boek een aandoenlijke lofzang op het huwelijk. Behoorlijk geschift, vind ik dat.

«Misschien wel, ja. Maar een grote constante in mijn praktijk is toch dat ik telkens opnieuw hoor dat mensen niet zonder liefde willen leven. Hoezeer ze ook op hun bek hebben gekregen. Zelfs personen die al twee of drie keer gescheiden zijn! Ach, met die ode aan het huwelijk wou ik vooral een beetje hoop geven. Zeggen dat er leven na de dood is. Nieuwe ronde, nieuwe kansen. Zoiets. Ik blijf geloven in de ware liefde, maar ik geloof ook dat het soms drie mensen, drie huwelijken moet kosten vooraleer je je eindbestemming bereikt. 'Effe zoeken dus'

(schaterlach).»

'Beter Scheiden. Redelijke afspraken, minder stress' door Wills Langendijk, uitgeverij SWP, 80 blz, ISBN: 978-90-6665-849-3, 11,90 euro.

Op 21 juni vindt in Antwerpen de eerste echtscheidingsbeurs plaats. Meer info: www.echtscheidingsbeurs.be

Echtscheidingsadvocate Langendijk: «Koppels realiseren zich niet dat de kwaadheid uiteindelijk voorbij gaat.»

Het Laatste Nieuws 15/03/2008

Barbara VUYLSTEKE